

Az ítéltábla dr. Surján Zsuzsanna ügyvéd által képviselt **I.r., II.r., III.r., kk. IV. r., kk. V.r. felpereseknek** a jogtanácsos által képviselt **alperes** ellen **11.508.971.- Ft kártérítés és járulékai megfizetése** iránt indított perében, a Vas Megyei Bíróság 2011. április 19. napján kelt 18.P.20.562/2009/48. számú ítéletével szemben, az alperes által 49. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán - tárgyaláson - meghozta a következő

í t é l e t e t :

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezéssel támadott rendelkezéseit részben megváltoztatva, az alperes által az I. r. felperesnek fizetendő nem vagyoni kártérítés tőkeösszegét 2.200.000.-(Kettőmillió-kettőszáz) forintra, a III. r. felperesnek fizetendő nem vagyoni kártérítés tőkeösszegét 700.000.-(Hétszázezer) forintra leszállítja.

Az alperes által az államnak fizetendő feljegyzett kereseti illeték összegét 243.470.-(Kettőszáznegyvenháromezer-négyszázhetven) forintra, az államnak fizetendő szakértői költség összegét 195.900.-(Egyszázkilencvenötezer-kilencszáz) forintra leszállítja.

Az állam által viselendő feljegyzett kereseti illeték összegét 395.700.-(Háromszázkilencvenötezer-hétszáz) forintra, az állam által viselendő szakértői költséget 201.975.-(Kettőszázegyezer-kilencszázhetvenöt) forintra felemeli.

Kötelezi a III. r. felperest, hogy fizessen meg az államnak az illetékügyben eljáró hatóság felhívására 9.000.-(Kilencezer) forint feljegyzett kereseti illetéket, a Vas Megyei Bíróság Gazdasági Hivatala felhívására pedig 13.150.-(Tizenháromezer-egyszázötven) forint állam által előlegezett szakértői költséget.

Kötelesek az I,II, III. r. felperesek 15 napon belül egyetemlegesen megfizetni az alperesnek 220.000.-(Kettőszázhuszezer) forint elsőfokú perköltséget.

Köteles az alperes 15 napon belül megfizetni az I, II, és III. r. felpereseknek, mint egyetemleges jogosultaknak 34.000.-(Harmincnégyezer) forint másodfokú perköltséget.

Az alperes 141.800.-(Egyszáznegyvenegyezer-nyolcszáz) forint, a III. r. felperes pedig 8.400.-(Nyolcezer-négyszáz) forint feljegyzett fellebbezési illetéket köteles megfizetni az államnak az illetékügyben eljáró hatóság felhívására.

Az ezt meghaladóan feljegyzett 68.400.-(Hatvannyolcezer-négyszáz) forint fellebbezési eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s:

Az elsőfokú bíróság a fellebbezéssel támadott ítéletében kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. r. felperesnek 3.200.000.-Ft-ot és ennek 2007. augusztus 1-étől a kifizetésig járó késedelmi kamatát, továbbá a II. és III. r. felpereseknek, mint egyetemleges jogosultaknak 897.982.-Ft-ot és ennek 2007. október 1-jétől a kifizetésig járó késedelmi kamatát, a III. r. felperesnek 1.000.000.-Ft-ot és ennek 2007. augusztus 1-jétől a kifizetésig járó késedelmi kamatát, a IV. r. felperesnek 300.000.-Ft-ot, és ennek 2007. augusztus 1-jétől a kifizetésig járó kamatát. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította.

A II. r. felperest 30.000.-Ft, továbbá a II. és III. r. felpereseket, mint egyetemleges kötelezetteket 12.330.-Ft, az alperest pedig 323.879.-Ft feljegyzett kereseti illeték állam javára való megfizetésére kötelezte, megállapítva, hogy a további 324.330.-Ft illetéket az állam viseli.

A II. r. felperest 43.875.-Ft, míg az alperest 248.033.-Ft állam által előlegezett szakértői költség megfizetésére kötelezte, megállapítva, hogy a további 162.992.-Ft állam által előlegezett szakértői költséget az állam viseli.

Kimondta, hogy az ezt meghaladóan felmerült költségeiket a felek maguk viselik.

Határozata indokolásában megállapította, hogy az I. r. felperes (a II. r. és III. r. felperések gyermeke, a IV. és V. r. felperések nővére) 2007. március 31-én balesetet szenvedett. A baleset okozója az alperesnél kötelező felelősség biztosítással rendelkező gépkocsivezető volt, aki súlyos fokú alkoholos befolyásoltság állapotában vezette gépjárművét. Az éles útkanyarulatban eltúlzott sebességgel hajtott be, átsodródott a menetirány szerinti baloldali forgalmi sávba, ahol az útszélén haladó I. r. felperest elütötte.

A baleset következtében az I. r. felperes a bal csukló, a kézhat, a bal térdízület külső felszínének, a bal lábszár külső felszínének, a jobb csukló feszítő felszínének, a jobb kézhat hámoszsolásait, a jobb felkarcsont sebészi nyakának ferdetörését, a jobb alkarcsont könyökízületi végének elmozdulással járó törését, a jobb sípcsont elmozdulással járó törését, valamint a bal szeméremcsont felső szárának elmozdulás nélküli törését szenvedte el.

Sérüléseiből maradandó fogyatékoság, súlyos egészségromlás keletkezett, mely a jobb könyökízület mozgástományának beszűkülése, a jobb felső végtag erő kifejtésének csökkenése, a jobb alsó végtag, főleg terheléssel jelentkező járás nehezítettsége, a csonttörések területének időnkénti fájdalom tünetegyüttese, valamint a sérülésekhez társuló fel nem dolgozott pszichés terhelés okozta poszttraumás stressz-zavar következtében áll fenn. A maradandó fogyatékoság, súlyos egészségromlás mértéke össz-szervezeti szempontból 16 %, mely 20 %-os munkaképesség-csökkenést eredményez.

Ez a mindennapi életet jelentősen nehezítő állapotot nem okozott, ugyanakkor a feldolgozatlan deformációs élmények, a fokozott szorongás, valamint a szenzitív jellegű regresszió formájában pszichés állapotromlás, a mai napig fel nem dolgozott frusztráció jelentkezett.

Saját testére vonatkozóan feszültségek, fokozott szorongás tárható fel, a kialakult nehézségek az I. r. felperes életvezetését fokozott mértékben nehezítették. Teljes mértékű

rehabilitáció esetén hosszú idő elteltével a pszichés állapotban javulás következhet be, azonban az is elképzelhető, hogy a traumatizáció egész életére hatással lesz.

Szervi, pszichés elváltozás a III. r. felperesnél nem jelentkezett, ugyanakkor fokozott lelki megrázkódtatás, akut stressz reakció érte, melynek tünetei szorongásban, alvási nehezítettségben, lelkiismert-furdalásban jelentek meg. Ehhez fokozott fizikai megterhelés is társult, hiszen az I. r. felperes kórházi, majd otthoni teljes ellátása mellett a balesetkor kéthónapos újszülöttjéről (az V. r. felperesről), valamint az akkor háromesztendő IV. r. felperesről is gondoskodnia kellett. A feldolgozó munkán nem jutott túl, pszichés állapotának romlása teljes mértékben nem rendeződött, büntudati szorongása, anyaszerepben való elbizonytalanodása jelenleg is feldolgozatlan.

A IV. r. felperesnél a balesettel összefüggésbe hozhatóan korai kapcsolati frusztráció alakult ki, elsősorban az anyakapcsolatot érintően. Ebből bizonytalanság, kiegyensúlyozatlanság fakadt. A baleset időszakában rá jutott a legkevesebb figyelem.

A baleset folytán a II. és III. r. felpereseknél dologi többletkiadások jelentkeztek az otthoni beteglátogatással kapcsolatosan, de ilyen volt az ágyhoz kötöttség időszakában használt két db speciális hálóruga költsége, a telefon többletköltség, a kórházi tartózkodás idején vásárolt MP-3 lejátszó és az Orion színes televízió ára, továbbá a 2007 áprilisától 2007 augusztusáig, illetve 2008 januárjában az I. r. felperes részére nyújtott személyes gondoskodás költsége, valamint a 2008. június 2-i - az alperes által kezdeményezett - orvosszakértői vizsgálatlalt kapcsolatban felmerülő költség.

A bíróság megállapítása szerint az I. r. felperesnek 800.000.-Ft nemvagyoni kárt, a II, illetve a III.r. felpereseknek 167.647.-Ft vagyoni kárt térített meg az alperes.

Az elsőfokú bíróság az ítélete jogi indokolásában a Ptk. 345. § (1) és (2) bekezdésére, a 355. § (1) bekezdésére és (4) bekezdésére, továbbá a 359. § (1) bekezdésére, valamint a 190/2004.(VI.8.) Korm. rendelet 2. § (2) bekezdésére utalással kiemelte, hogy az alperessel szemben a felperesek kártérítési követelésének jogalapja fennáll. A baleset a gépkocsiveető többszörös és súlyos KRESZ-szabályszegése miatt következett be. A közlekedés helyszíni sajátosságaira figyelemmel nem róható az I. r. felperes terhére a kármegosztásra alapot adó magatartás.

A nem vagyoni kárigényt érintően rámutatott arra, hogy a károkozás idején fennálló értékviszonyok figyelembe vételével olyan mértékű pénzbeli ellentételezést kell megállapítani, amely alkalmas az elszenvedett károsodás megközelítő kompenzálására, az elszenvedett fizikai, lelki sérelmek, megrázkódtatások kiegyensúlyozására.

Az I. r. felperes maradandó fogyatékoságot, súlyos egészségromlást szenvedett, mely 20 %-os munkaképesség csökkenéséhez vezetett. Ezáltal sérült a Ptk.76. §-ában írt testi épséghez való joga. Az I. r. felperes önmagát el tudja látni, ápolásra a felépülését követően nem szorult, ugyanakkor a jelentős fájdalmakkal járó sérülések mellett értékelni kell a poszttraumás stressz-zavart, hogy maradandó testi elváltozásait feldolgozni nem tudta, csökkent a pszichés terhelhetősége, szorongással társulnak a saját testére vonatkozó feldolgozatlan deformációs élmények. Az I. r. felperes fiatal, balesetének következményei egész életére kihathatnak. Mindezek együttes értékelésével az elsőfokú bíróság az ilyen mértékű egészségkárosodás mellett általában megállapítható értéket meghaladó összegben,

az alperes által már megfizetett 800.000.-Ft figyelembevételével további 3.200.000.-Ft-ban látta indokoltnak megállapítani a nem vagyoni kár összegét. Utalt arra is, hogy az Igazságügyi Szakértői és Kutató Intézetek ... Intézetének szakvéleménye aggálytalan, annak felülvizsgálata nem szükséges. A szakértői intézet indokát adta annak, hogy miért nem fogadja el az alperes által felkért "A" szakértő véleményét. Mindemellett a Pp.182. § (3) bekezdésére figyelemmel a szakvélemények közötti ellentmondások feloldását elsődlegesen a szakértők meghallgatása útján kellett volna megkísérelni, az alperes azonban az általa felkért szakértő megidézését nem kérte, ezen körülményekre figyelemmel került elutasításra a szakvélemény felülvizsgálatára irányuló alperesi indítvány.

A III. r. felperes esetében értékelte, hogy a gyermeke balesete fokozott lelki megrázkódtatást okozott, ennek jól érzékelhető tünetei voltak, ehhez erős fizikai megterhelés járult, a feldolgozó munkán nem jutott túl, szenzitívvé vált, pszichés állapotában romlás volt kimutatható, mely teljesen nem rendeződött. Anyaszerepében való elbizonytalanodása, büntudata jelenleg is fennáll. A III. r. felperes tekintetében a bíróság 1.000.000.-Ft nem vagyoni kártérítést ítélt indokoltnak.

A IV. r. felperes, mint a balesetet szenvedő I. r. felperes nővére tekintetében 300.000.-Ft nem vagyoni kártérítést állapított meg, míg a II. és V. r. felperesek nem vagyoni kárigényét elutasította.

A vagyoni kárigény körében a két hálórúha, a telefon többletköltség, az MP-3 és a színes televízió megvásárlásával kapcsolatosan felmerült költség, kulturális többletköltség, az otthoni beteglátogatással felmerülő többletköltségek és a szakértői vizsgálattal kapcsolatosan felmerülő költségek tekintetében ítélte alaposnak a felperesi igényt.

Az ápolási, gondozási költség kapcsán kiemelte, hogy az akkor is terheli az alperest, ha azt ingyenesen a hozzátartozó végezte el (EBH.2007/1640. számú eseti döntés). Az I. r. felperes 2007. március 31-től április 10-ig kórházi kezelés alatt állt, a II. és III. r. felperesek azonban a rendszeres látogatások során ekkor is elláttak ápolási és gondozási tevékenységet. Az I. r. felperes két hónapig teljes gondozásra, ápolásra szorult, de azt követően is szüksége volt ilyen jellegű közreműködésre, fizikai és egészségügyi ellátásra, lelki gondozásra egyaránt. A személyes gondoskodás körében végzett tevékenység óradíjaként az elsőfokú bíróság a beszerzett szakvéleményben - az állami szociális gondoskodás keretében irányadó tarifák alapján - megállapított összeget vette alapul. Figyelembe vette az alperes által a pert megelőzően ezen a címen megfizetett 105.000.-Ft-ot is.

Az alperes fellebbezésében az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatását, a nem vagyoni kártérítés összegének az I. r. felperes tekintetében 700.000.-Ft-ra, míg a III. r. felperes tekintetében 300.000.-Ft-ra, a vagyoni kártérítés összegének pedig 454.636.-Ft-ra való leszállítását kérte.

Megítélése szerint a fellebbezéssel érintett körben az ítélet megalapozatlan és jogszabálysértő. A 2007. június 26-i kontrollvizsgálat során leírtak szerint az I. r. felperes minden törése gyógyult, és minden ízületben teljes funkció volt megállapítható. Nem térnek el ettől a 2008. január 25-i kontrollon a fémkivételt követően megállapítottak sem. Ezzel ellentétesek a büntetőeljárás és a polgári peres eljárás során beszerzett szakértői vélemények megállapításai. A ... ISZKI 2010-ben adott szakvéleménye a büntetőeljárás során 2008-ban

készített szakvéleményével szó szerint egyezik, holott például a vérnyomásra vonatkozó adatok, vagy a műtéti hegek állapota - a fémkivétel időpontjára figyelemmel - nem lehet azonos. A szakvélemények megállapításai a könyökmozgások beszűkülése tekintetében ellentétesek azzal, amit a fémkivétel utáni 2008. január 25-i kontrollvizsgálat megállapított. Erre tekintettel kérte az elsőfokú eljárásban a szakvélemény kiegészítését, az ISZKI azonban teljes egészében azonos tartalommal tartotta fenn szakvéleményét, korábbi véleményét szó szerint megismételte. Emiatt az ellentmondás feltárására a szakértők bíróság előtti meghallgatása útján az alperes nem látott lehetőséget, ezért új szakértő kirendelését kérte. A Pp.182. § (3) bekezdése értelmében a bíróságnak az indítványt teljesíteni kellett volna. Az elsőfokú bíróság a Pp.206. § (1) bekezdésében foglaltakat megsértette, amikor határozatát a kontrollvizsgálatok dokumentált eredményeivel ellentétes szakértői véleményre alapította. A kontrollvizsgálatok szerint ugyanis I. r. felperesnél a sérülésekkel összefüggésben mozgásbeszűkülés, súlyos egészségromlás nem maradt fenn, ilyen körülményeket a nem vagyoni kártérítés összegszerűségének mérlegelése során a bíróság megalapozatlanul vett figyelembe. A fentieket támasztja alá az is, hogy a kontrollvizsgálatot követően az I.r.felperes további orvosi vizsgálatra, kezelésre nem jelentkezett.

Az I. r. felperesnél megállapított elhúzódó poszttraumás stressz zavar tekintetében a baleset óta eltelt négy évben sem pszichiáter, sem pszichológus igénybevételére nem került sor, terápiát nem vettek igénybe, így a kárenyhítési kötelezettség elmulasztásának minősülő magatartás megfelelő értékelésére lett volna szükség. A megállapított nem vagyoni kártérítés az I. r. felperes tekintetében eltúlzott, igénye a károkozaskori értékviszonyok figyelembevételével mindösszesen 1.500.000.-Ft, a már megfizetett összegben felül tehát 700.000.-Ft erejéig ítéltető csak megalapozottnak.

A III. r. felperes javára megállapított nem vagyoni kártérítés 1.000.000.-Ft-os összege eltúlzott. A bíróság nem vette figyelembe, hogy az értékelt körülmények átmeneti jellegűek, továbbá a III. r. felperes a pszichés problémájának enyhítése, illetve megszüntetése érdekében semmit nem tett. Elmulasztotta tehát a kárenyhítési kötelezettségét. 300.000.-Ft az alappal követelhető összeg.

Az alperes kiemelte, hogy a kórházi ápolás időszakára - 2007. március 31-től 2007. április 8-ig és 2008. január 15-től 2008. január 18-ig - a felpereseket ápolási díj nem illeti meg, másrészt a jelentős fenntartási és járulék költségeket, valamint az üzleti nyereséget is magában foglaló piaci ár nem lehet azonos a hozzátartozók által végzett gondozás pénzbeli ellenértékével. E tekintetben csatolta a Fővárosi Ítéltábla 6.Pf.20.475/2010/5. számú ítéletét, amely mérlegeléssel a fenti indokok alapján napi 3.000.-Ft-ban állapította meg a gondozás ellenértékét.

A fellebbezés szerint tehát összesen 152 napra és napi 3.000.-Ft erejéig alapos a követelés, amely a már teljesített 105.000.-Ft levonása folytán 351.000.-Ft-nak felel meg.

A felperesek fellebbezési ellenkérelme az ítélet helybenhagyására irányult. Hangsúlyozták, hogy az igazságügyi orvosszakértő az I. r. felperest három alkalommal vizsgálta, a rendelkezésre álló orvosi iratokkal összhangban állapította meg, hogy maradandó fogyatékosság, súlyos egészségromlás, össz-szervezeti szempontból 20 %-os munkaképesség csökkenés következett be. Indokolta azt is, hogy miért nem tudja elfogadni "A" szakvéleményét. Mindemellett a tények is a kirendelt szakértő véleményét igazolják, hiszen az I. r. felperes a mai napig is csak bicegve tud járni, jobb kezét nem tudja teljesen

kinyújtani, a törési hegek is változatlanul látszanak. Az alperes újabb szakértő kirendelése iránti indítványának nem álltak fenn a Pp.182. § (3) bekezdésében foglalt feltételei.

Az elsőfokú bíróság a nem vagyoni kár megállapítása során értékelte, hogy a baleset következményeit az I. r. felperes egész életében viselni kénytelen, a III. r. felperes igénye is megfelelő összegben került megállapításra, figyelemmel arra is, hogy az irányadó időszakban a kéthónapos gyermekkel, és a súlyosan sérült nagylányával rendkívüli nehézségeken ment keresztül, miközben a középső gyermekükkel is törődnie kellett.

A felperesek álláspontja szerint az ápolási költségek tekintetében téves az alperesi fellebbezés, hisz a szakértő egyértelműen állást foglalt akként, hogy a helyi rendeletben meghatározott óradíjat és nem a piaci óradíjat vette alapul. Nem a 3.000.-Ft-os, vagy azt meghaladó óradíjakkal, hanem 982.-Ft/óra, illetve 1.037.-Ft/óra mértékkel számolt.

Az alperes fellebbezése részben, az alábbiak szerint alapos.

Az elsőfokú bíróság ítéletét az alperes fellebbezésében csak részben, az I. és III. r. felperesek javára megítélt nem vagyoni kártérítés és a II. és III. r. felperesek javára gondozási díj címén megítélt vagyoni kártérítés összege tekintetében támadta, így az ítéletábra a másodfokú eljárásban a Pp.253. § (3) bekezdésére figyelemmel csupán ezen rendelkezéseket vizsgálta felül.

Ennek során megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítást a szükséges körben lefolytatta, a beszerzett peradatok okszerű, és logikai ellentmondástól mentes mérlegelésével helyes tényállást állapított meg, a fellebbezéssel érintett döntését és annak indokait az ítéletábra túlnyomórészt osztotta.

Az elsőfokú bíróság a polgári peres eljárás során beszerzett és több ízben kiegészített igazságügyi orvosszakértői vélemény megállapításainak az egyéb peradatokkal való egybevetése útján helyesen foglalt állást akként, hogy az alperes újabb szakértő kirendelése iránti indítványának teljesítésére nem volt eljárásjogi lehetőség. A perben beszerzett szakértői vélemény annak kiegészítésével együtt ugyanis nem hiányos, nem homályos, megállapításai között ellentmondás nem áll fenn. Az alperes által felkért "A" szakvéleményének és az alperes által hivatkozott kontrollvizsgálatok során rögzítetteknek ismeretében, annak értékelésével is fenntartotta a szakértői intézet a megállapításait, mégpedig akként, hogy az eltérő következtetések levonásának megfelelő szakmai indokát adta. Ebben a körben rámutatott, hogy az orvosi dokumentáció szerint a 2007. október 8-án elvégzett vizsgálat (7 hónapos kontroll) során rögzítésre került, hogy a lábszárfelvételen törés még látható, erre alapította a szakértői intézet azon megállapítását, hogy a lábszártörés még teljesen nem épült át. A perben kirendelt szakértő ezen túlmenően rámutatott arra is, hogy az anatómiai helyzetben történő törési gyógyulás nem jelenti a teljes tünet- és panaszmentességet. A végtagfunkció vizsgálatok pedig az I. r. felperes egészségi állapotát nemcsak pihent, hanem terhelés utáni állapotban is értékelte. Ennek során megállapította, hogy a terhelésre a fennálló elváltozások jól észlelhetőek voltak, az I. r. felperes vizsgálati eredménye pihent állapotban teljesen mást mutatott, mint a terhelést követően (20. számú szakértői vélemény). Ezirányú megállapításait a szakértői intézet a 2011. február 14-i vizsgálatát követően is fenntartotta.

Helytállóan utalt az elsőfokú ítélet arra a körülményre is, hogy az alperes az általa felkért szakértő meghallgatása iránti indítványát visszavonta.

A fentebb kifejtettek alapján az elsőfokú bíróság a perben beszerzett szakvéleményt az alkalmazott szakértői módszer, a szakvélemény megállapításai, továbbá az egyéb peradatok értékelésével helytállóan minősítette aggálytalannak. Megalapozott tehát azon ítéleti ténymegállapítás, hogy az I.r.felperes a baleset következtében súlyos egészségromlást, maradandó fogyatékossgot szenvedett, melynek mértéke 16 %, és amely 20 %-os munkaképesség-csökkenést okoz össz-szervezeti szempontból.

A fentiekén túl az ítélet tábla rámutat arra is, hogy a balesetet okozó gépjárművezetőnek a bűnösségét jogerős bírósági ítélet maradandó fogyatékossgot, súlyos egészségromlást okozó ittas járművezetés büntetében állapította meg. A Pp.4. § (2) bekezdése értelmében, ha jogerősen elbírált bűncselekmény vagyoni jogi következményei felől polgári perben kell határozni, a bíróság a határozatában nem állapíthatja meg, hogy az elítélt nem követte el a terhére rótt bűncselekményt.

A fentiekre figyelemmel a jelen perben eljárásjogi lehetőség sem volt annak megállapítására, hogy az I. r. felperes nem szenvedett el a baleset következtében maradandó fogyatékossgot, hisz egy ilyen megállapítással a fenti jogszabályi rendelkezést sértve akként foglalt volna állást a bíróság, hogy a jogerős büntető ítéletben foglaltakkal szemben a cselekmény nem a Btk.188. § (1) bekezdésébe és (2) bekezdés b.) pontjába ütköző bűncselekménynek minősül.

A kifejtettek figyelemmel az I. r. felperes nem vagyoni kár iránti igényének elbírálásakor a bíróságnak a balesettel okozati összefüggésben bekövetkező fizikai és lelki egészségromlás perbeli szakvélemények által meghatározott specifikumai figyelembevételével kellett határoznia.

Az elsőfokú bíróság ítéletében helytállóan utalt a nem vagyoni kártérítés rendeltetésére, továbbá az értékelendő körülményekre. Ebben a körben az ítélet tábla csupán kiemeli, hogy a nem vagyoni kártérítés alapja a személyiségi jogsértés által okozott hátrány, érdeksérelem, a nem vagyoni kár mértéke pedig a jogsértés súlyának, a következmények súlyosságának, az elszenvedett sérülések jellegének, a károsult életkorának és egyéb személyi körülményeinek megfelelő értékelésével, az okozott hátrányok mérlegelésével, továbbá az egységes ítélkezési gyakorlat, az egységes megítélés követelményének kellő érvényre juttatásával állapítandó meg.

Az ítélet tábla az elsőfokú bíróság által részletesen értékelt körülményeken túl - az alperes fellebbezésében foglaltakat osztva - megfelelően figyelembe vette azt a szakértői megállapítást (15. számú pszichológus szakvélemény), hogy az I. r. felperes pszichés állapotában csupán a teljes testi rehabilitáció esetén következhet be javulás. A szakértői intézet kiegészített szakvéleménye szerint pedig (44. számú szakvélemény) szükséges és indokolt, illetve javasolt a gyógytorna, valamint a fizioterápiás kezelés. A testi, fizikai rehabilitáció és az I. r. felperes pszichés státusza között tehát szoros összefüggés van. Erre figyelemmel helytállóan hivatkozott az alperes arra, hogy az I. r. felperestől a kárenyhítési kötelezettsége körében elvárható lett volna, hogy a megfelelő gyógyterápiát igénybe vegye, a nem vitatott peradatok szerint azonban ezen kötelezettségének nem tett eleget. Ezt a körülményt a nem vagyoni kártérítés iránti igény esetében az egységes bírói gyakorlat

szerint (Legfelsőbb Bíróság Pfv.III.20.713/2002/6, Pfv.III.21.038/2007/5. számú ítélete) a kártérítés mértékének meghatározása során kell kifejezésre juttatni.

A fentiek figyelembevételével mellett az ítélőtábla úgy ítélte meg, hogy az elsőfokú bíróság ítéletében nem adta megfelelő indokát annak sem, hogy miért állapított meg az ilyen mértékű egészségkárosodás mellett saját meglátása szerint is általában megállapítható mértéket meghaladó kártérítési összeget.

Az elsőfokú bíróság által a mérlegelés körébe vont körülményeket a fentiekkel kiegészítve az ítélőtábla úgy foglalt állást, hogy az elsőfokú bíróság által megítélt nem vagyoni kártérítés összege eltúlzott, a károkozás időpontjában fennálló értékviszonyok figyelembevételével - az alperes által már megfizetett 800.000.-Ft nem vagyoni kártérítésre is tekintettel - további 2.200.000.-Ft szükséges és egyben elégséges az I. r. felperest ért nem vagyoni hátrányok kiküszöböléséhez.

Az ítélőtábla a III. r. felperes javára megítélt nem vagyoni kártérítés összegét érintően - a fellebbezésben foglaltakat osztva - az elsőfokú bíróság által megfelelően mérlegelt körülményeken túl értékelendőnek ítélte, hogy a gyermeke balesete következtében erős fizikai megterhelésként jelentkező hátrányok átmenetiek voltak, azok az élete későbbi szakaszára nem hatottak ki, a baleset pszichés hatásai azok, amik jelenleg sem rendeződtek. Mindezekon túl a kárenyhítési kötelezettség, illetőleg annak elmulasztása tekintetében III. r. felperes esetében is irányadóak az I. r. felperes esetében már kifejtettek. A III. r. felperes sem tett eleget maradéktalanul kárenyhítési kötelezettségének, pszichés állapotának javítása érdekében kezeléseket nem vett igénybe. Mindezekre figyelemmel az ítélőtábla a megítélt nem vagyoni kártérítés összegét eltúlzottnak minősítette, a III. r. felperes ilyen jogcímen érvényesített igényét a korabeli értékviszonyok figyelembevételével 700.000.-Ft tőkeösszeg erejéig ítélte megalapozottnak.

Nem ítélte az ítélőtábla ugyanakkor megalapozottnak fellebbezést a II. és III. r. felperesek, mint egyetemleges jogosultak javára megítélt gondozási költség összege tekintetében. A balesetet közvetlenül követő kórházi kezelés időszakában ugyanis az I. r. felperest szülei a peradatok szerint naponta kétszer látogatták, részt vettek fizikai ellátásában, és nyomatékkal értékelendő az a körülmény is, hogy az I. r. felperesnek a szülei által nyújtott lelki gondozásra is ekkor volt a legnagyobb mértékben szüksége. Mindezek mérlegelésével az elsőfokú bíróság okszerűen jutott arra a következtetésre, hogy a szülők által nyújtott szükséges gondozási tevékenység együttes időtartama ekkor is elérte a napi 8 órát.

Az I. r. felperes 2008. január 15-től január 18-ig állt ismételten kórházi kezelés alatt, ennek során történt a belső fémrögzítések műtéti eltávolítása. A fellebbezésben foglaltakkal szemben az elsőfokú bíróság a gondozási szakértő szakvéleményében foglaltak alapján nem a 3 napos kórházban töltött időszakra, hanem az ezt követő kéthetes időszakra ítélte érvényesíthetőnek a gondozási költség iránti igényt. A gondozás szükségessége ezen időszak tekintetében az I. r. felperes állapotára figyelemmel kétséget kizáróan fennállt a bíróság által meghatározott napi egyórás időtartam erejéig.

A fentebb kifejtettek figyelemmel az elsőfokú bíróság a II és III. r. felperesek gondozási többletköltség iránti igényének elbírálása során megalapozottan határozta meg az indokolt időszükségletet.

Az alperes fellebbezésében alaptalanul kifogásolja az elsőfokú bíróság által megállapított óradíj összegét is. Utal az ítélet tábla azon ítélkezési gyakorlatra, amely szerint az ápolási, gondozási díj megállapításának alapjául szolgál az ápolást végző intézmények, gazdasági társaságok árlistája is. Az a körülmény, hogy az ápolási munkát valamelyik családtag végzi, nem jelentheti azt, hogy e körben a károkozó mentesíthető a kártérítési kötelezettség alól. Nem hagyható figyelmen kívül továbbá az sem, hogy az ápolást, gondozást végző családtag választhatná azt a lehetőséget is, hogy a tevékenységet a szakértelemmel rendelkező személyekre, intézményekre bizza (Legfelsőbb Bíróság Pfv.III.20.156/2007/4. számú ítélet). Ennek megfelelően az elsőfokú bíróság a szakértő által az intézményi óradíj alapján meghatározott díj figyelembevételével helytállóan állapította meg az ezirányú felperesi igény összegét, csupán utal arra az ítélet tábla, hogy ennek során nem a szakápolás 3.000.-Ft összegű óradíját (38. számú jegyzőkönyvben tett szakértői nyilatkozat), hanem a fizikai és lelki gondozás óradíját alkalmazta.

A fentebb kifejtettekre figyelemmel az ítélet tábla a Pp.253. § (2) bekezdése alapján az elsőfokú ítélet fellebbezéssel támadott rendelkezéseit a per fő tárgya tekintetében részben, a rendelkező részben írtak szerint változtatta meg. Ez kihatással volt a pernyertesség-pervesztesség arányára, így indokolttá tette a részben megváltoztatott ítéleti rendelkezéseket érintően felmerült perköltség viselése tekintetében az elsőfokú ítélet megfelelő megváltoztatását. Ennek során az ítélet tábla figyelemmel volt arra, hogy az I. r. felperes teljes, míg a II-III. r. felperesek részleges (a költségek 50 %-ára kiterjedő) személyes költségmentességben részesültek. Az ítélet tábla az elsőfokú ítélet perköltségviselésre irányuló rendelkezéseit tehát a Pp. 81. § (1) bekezdésében foglaltak szerint a pernyertesség-pervesztesség arányának figyelembevételével részben megváltoztatta (ennek során nem érintette a II. r. felperest feljegyzett kereseti illeték, továbbá az állam által előlegezett szakértői költség megfizetésére kötelező ítéleti rendelkezést).

A felperesek 35 %-ban minősülnek pernyertesnek, a felek egyező kérelme szerint az ítélet tábla a fellebbezéssel érintett felpereseket egyetemlegesen kötelezte a részleges pernyertesség arányában a 32/2003.(VIII.22.) IM. rendelet 3. § (2) bekezdés a.) és b.) pontja szerint megállapított és a 27 %-os áfát is magában foglaló ügyvédi munkadíjból álló elsőfokú perköltség alperes javára való megfizetésére.

Az alperes fellebbezése a nem vagyoni kártérítés összegének leszállítása körében hozzávetőleg 40 %-ban vezetett eredményre, a gondozási díj tekintetében pedig eredménytelen maradt. Az alperes köteles tehát megfizetni az államnak 141.800.-Ft fellebbezési illetéket, a III. r. felperes (a nem vagyoni kártérítés összege tekintetében részben eredményre vezető alperesi fellebbezés következtében) az államnak 8.400.-Ft feljegyzett fellebbezési illetéket, az ezt meghaladóan feljegyzett fellebbezési eljárási illetéket pedig az I. r. felperes teljes, míg a III. r. felperes részleges költségmentességére figyelemmel az állam viseli.

Az alperes fellebbezése a teljes egészéhez képest 35 %-ban minősül eredményesnek, így ennek megfelelően köteles a 32/2003.(VIII.22.) IM. rendelet 3. § (2) bekezdés a.) pontja és (5) bekezdése szerint megállapított - áfát is magában foglaló - ügyvédi munkadíj arányos részének másodfokú perköltség címén való megfizetésére a fellebbezéssel érintett felperesek, mint egyetemleges jogosultak irányában.

Győr, 2012. január 9. napján

Dr. Világi Erzsébet sk.
a tanács elnöke

Dr. Maurer Ádám sk.
előadó bíró

Dr. Havasiné dr. Orbán Mária sk.
bíró

A kiadmány hitelül:

Kiadó: